

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11953.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 19. maja 1944

Preis - Cena L 0'80

Mezdní sporazum za delavstvo

kateriga delovno razmerje ni urejeno s kolektivno pogodbo in ki je stopil že v veljavo, kakor je objavljeno v 38. in 40. številki »Trgovskega lista«, ne velja samo za one stroke, ki so naznačene v 38. številki »Trgovskega lista«, ampak za vse delavstvo, zaposleno v trgovinskih obratih, katerega delovna razmerja niso urejena s kolektivnimi pogodbami.

To sporočamo v dopolnilo prejšnjih objav, v vednost in ravnanje.

Združenje trgovcev v Ljubljani ima na razpolago še nekaj izvodov besedila tega meznega sporazuma.

Pregledi vajencev

Pokrajinska zveza delodajalcev je s svojim dopisom z dne 16. maja t. l. pod št. 1155 sporočila Združenju trgovcev naslednje:

»Od Zavoda za socialno zavarovanje je prejela podpisana Zveza dopis, da je Zavod za socialno zavarovanje s 15. majem t. l. ponovno pričel z zdravniškimi pregledi vajencev, ki so učno dobo nastopili v letu 1943. Pregledi se vrše v zavodovem ambulatoriju na Miklošičevi cesti št. 20. Navedeni zavod je sicer poslal mojim pozivom za te preglede, vendar se vajenci zelo slabo odzivajo.

Z ozirom na to vabim Združenje, da pozove vključene delodajalce, da vse svoje vajence pošljejo na pregled določenega dne.

Na podlagi gornjega opozorila Združenje trgovcev poziva vse trgovinske obrate, da vse vajence pošljejo na pregled v ambulatorij ob določenem času, in sicer one vajence, ki so učno dobo nastopili v letu 1943.

Združenje trgovcev

Redni občni zbor Ljubljanske borze

bo v ponedeljek, dne 22. maja 1944 ob 16. uri v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27 (oziroma za primer nesklepčnosti — v torek, dne 30. maja 1944) s tem dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednikov, določitve treh overovalcev in zapisnikarja.
2. Poročilo borznega sveta o poslovnem letu 1943.
3. Poročilo finančnega odbora.
4. Odobritev bilance in podelitev razrešnice borznemu svetu.
5. Volitev: a) 5 članov borznega sveta, b) 5 članov finančnega odbora, c) 13 članov borznega razsodišča.

Večja žitna proizvodnja Belgije

Po uradnih podatkih bruseljskega kmetijskega ministrstva se je z žitom posejana površina v Belgiji povečala v letih 1940 do 1943 za skoraj 40%, t. j. od 270.000 na 374.000 ha. Ker se niso izčrpale zadnje rezerve za povečanje žitne površine, se more računati še z nadaljnjim povečanjem žitne proizvodnje.

Belgija si je z uspehom prizadevala, da sklene z evropskimi žitnimi državami pogodbe, da zagotovi prehrano svojega prebivalstva. To je dosegla tem lažje, ker je njena industrijska proizvodnja zelo velika in more nuditi za žito dobre kompenzacije. Zaradi večje belgijske žitne proizvodnje pa se je zboljšal tudi splošni evropski položaj, ker se je zboljšala evropska bilanca žitne oskrbe in ker so se zmanjšali prevozi žita.

Trgovinsko središče Trst

Izredno ugodna zemljepisna lega Trsta, njegovo odlično opremljeno pristanišče ter bogato in zelo raznovrstno zaledje, ki se je včasih razprostiralo do Prage, Varšave in Frankfurta ob Meni, vse to je dvignilo Trst med najpomembnejša pristanišča in trgovinska središča celinske Evrope. Danes je naravno vojna povzročila mnoge omejitve, da so ostale le še slabe sence nekdanjega pomena. Zato bi bilo napačno se baviti s sedanjo depresijo, temveč je treba misliti na čase, ko bosta zopet zacvetela trgovina in promet.

Trgovina Trsta je dobila svoj značilen znak od tranzitne trgovine, ki obsega vse komercialno delovanje, da namreč neka tržaška firma v inozemstvu kupi blago in se nato to blago od te firme ali druge firme proda v inozemstvo. V tranzitno trgovino pa spadajo tudi posli, ko se inozemsko blago proda na tržaškem trgu za inozemstvo. Ni pa več tranzitna trgovina, če se blago ne dotakne tržaškega pristanišča in naj bi bili ti posli še tako veliki in za Trst še tako pomembni.

Poleg prave tranzitne trgovine pa je še trgovina z inozemskim blagom skozi tržaško pristanišče za račun inozemskih tvežnikov, ko ne pride v poštev nobena komercialna delavnost tržaških firm. V tem primeru skrbje tržaške firme samo za zvezo železniškega prometa s pomorskim.

S prvo vrsto trgovine se je pred vojno bavilo približno 100 velikih starih tržaških trgovskih hiš, z drugo vrsto pa okoli 50 vpeljanih špedicijskih tvežnikov. Od vsega pristaniškega prometa je šlo približno 60 odstotkov blaga v inozemstvo proti samo 2% v Benetkah (v Bavarsko in Avstrijo) ter tudi proti samo 2% v Genovi (v Švico). Ta uspeh je mogel doseči Trst samo zaradi svojih odličnih zvez, pristaniških naprav velike storilnosti, dobro izšolanega specializiranega trgovinskega osebja ter zaradi svojih dobrih kreditnih in zavarovalnih pogojev. Naravno je, da je vsaka gospodarska ali politična sprememba vplivala na tržaški promet, kajti Trst je bil v zvezi z vsem svetom in je občutil tudi najbolj neznatne tarifne spremembe, ki jih je povzročila konkurenca drugih pristanišč. Iz karakteristike tranzitne trgovine izhaja, da izvira največji dobiček iz trgovinskega prometa, pri katerem se je blago kupčevalo v Trstu, in šele v drugi vrsti od poslov z blagom, ki se je samo prevozilo skozi Trst. Ko se je začel tarifni boj z drugimi evropskimi pristanišči in se blago ni več dotaknilo tržaškega pristanišča, so tržaške trgovske hiše nadaljevale svoje posle ter se posluževale drugih pristanišč in tako ohranile Trstu vsaj trgovski dobiček takšnih transakcij. S tem je dobil Trst one značilnosti mednarodnega pristanišča ko Hamburg, London itd. Visoka finančna sposobnost tržaških trgovskih hiš je omogočila tudi posle med zelo oddaljenimi kraji. V naslednjem podajamo pregled onih poslov, ki so v Trstu bili posebno pomembni.

Blago tržaške kupčije

Od blaga, s katerim se je tradicionalno kupčevalo v Trstu, je treba zlasti omeniti žito, kolonialne proizvode, živila in nato les ter premog.

Trgovina z rižem, tudi najfinejša kakovosti, je vedno zavzemala v tranzitnem prometu Trsta pomembno mesto, čeprav je ta promet po prvi svetovni vojni zaradi manjše kupne moči novo nastalih držav nazadoval. To nazadovanje so tudi povzročile železniške olajšave, ki so se dovolile Reki ter ustanovitev zavoda Ente Nazionale Riso, ki je izključil posredovanje tržaškega pristanišča.

V prvem času po svetovni vojni je dobil Trst skoraj monopolno mesto za uvoz stročnic. To je dosegel Trst zaradi svojih modernih pristaniških naprav, ki so omogočile hitro nakladanje in razkladanje blaga, zaradi dobre strokovne pripravljenosti posameznih firm, ki so imele v svojih skladiščih naprave za sortiranje in čiščenje fižola, in končno zaradi zanesljivosti delavcev v pristaniščih. Skoraj ves madžarski in poljski za Italijo namenjeni fižol je šel skozi Trst. Iz Jugoslavije se je prevažal v zadnjih letih fižol večinoma v jugoslovanska jadranska pristanišča. Od poljskega fižola je večina prišla po železnici, manjši del pa po morju iz Gdinje. Iz Trsta se je blago prepelevalo po morski poti v vsa italijanska pristanišča zapadnega in vzhodnega obrežja in tudi v Sicilijo in Sardinijo. Pa tudi v Cirenaiiko, Tripolitanijo, Alžir, Tunis in Grčijo so šle stročnice iz tržaškega pristanišča. Do leta 1928 se je pošiljal fižol iz Trsta tudi v USA; takrat pa se je ameriška carina na evropski fižol tako zvišala, da so mogli samo še Japonci pošiljati fižol v USA.

Ker ni v bližnjem zaledju Trsta velikih mlinov, ni igral Trst posebne vloge za uvoz pšenice, pač pa za uvoz in izvoz drugih cereali, kakor koruze, rži in ovsa. To blago se je uvažalo v Trst po suhem ko tudi po morju. Po suhem se je uvažalo blago iz Jugoslavije, Madžarske (koruza in oves) ter iz Poljske. Omeniti je treba tudi še uvoz fižola in ovsa iz bivše Češkoslovaške, vendar pa je bila ta trgovina v primeri s trgovino z drugimi deželami neznatna, ker so bile za Češkoslovaško zveze čez Severno morje bolj ugodne, važno prekladno pristanišče je bil Trst tudi za pomorske uvoze iz Romunije in Bolgarske. Ob slabih evropskih letinah tudi ni manjkalo v Trstu uvoza iz Argentine.

Dokler še ni bila zgrajena železnica iz Karlovca na Reko, je bil Trst največje jadransko izvozno pristanišče za les, ker je v Trst prišel ves les iz alpskih dežel, Hrvaške, Slovenije, Karpatov in Transilvanije. Ko pa je zvezala železnica Reko z njenim zaledjem, je imel Trst veliko škodo ter je izvoz dog ter listnatega lesa iz Hrvaške in kasneje tudi iz Transilvanije skoraj popolnoma prenehal. Les se je v Trstu predeloval in sestavljal v sortimentih, ki je ustrezal potrebam namembnih dežel. V tem oziru si je pridobil Trst ugledno pozicijo ter tvoril tržaške uzance še danes podlago za lesno trgovino v Sredozemlju. Nova konkurenca velike bosenske gozdne industrije je škodovala alpskim deželam, kar je občutil tudi Trst. Ko je pripadel Sušak z luko Baroš Jugoslaviji, je pospeševal Beograd novo tranzitno pristanišče s prednostnimi tarifami. Tudi to je bilo v škodo Trsta, ker so prišle vse slovenske postaje, tudi one

v bližini Trsta, v interesno sfero Susaka. Vendar pa je mogla tržaška lesna trgovina zaradi svojih dobrih izkušenj in svojih zvez škodo večinoma izravnati. Omenimo naj se, da so prišle v Trst tudi večje pošiljke lesa iglavcev in listovcev iz Madžarske, Slovaške in Romunije ter se nato po morju poslale naprej. Zato je verjetno, da se bodo tudi v bodoče mogli ti transporti pošiljati skozi Trst, zlasti v onih mesecih, ko so donavska pristanišča zaradi ledu zaprta. Poleg lesnega izvoza je Trst gojil tudi vedno lesni uvoz iz izvenevropskih dežel. Ta trgovina bi se mogla z dobro tarifno politiko v normalnih časih še zelo razviti.

Premog je imel vedno velik delež v pristaniškem prometu Trsta. V letih 1914 do 1918 je presegel promet s črnim premogom nad 1 milijon ton na leto. Premog je prihajal skoraj izključno samo po morski poti in je s tem vplival tudi na zaledje Trsta. Dejstvo je, da so industrije, plinarne in železnice vključno Južne železnice v Koroški in Kranjski ter prejšnja avstro-ogrska vojna mornarica kri-

le svoje potrebe samo pri tržaških uvoznikih. V povojni dobi je ta trgovina nazadovala, vendar pa še ohranila znaten obseg. Leta 1924 je bil premog z 862.000 tonami na prvem mestu v tržaškem prometu. Po letu 1935, ko se je ustanovil premogovni monopol, je zelo padla trgovina s premogom.

Ker je imel Trst rafinerije velike storilnosti, so bila mineralna olja pomemben predmet tržaškega tranzita. Večinoma se je uvažalo surovo olje iz USA, ki se je rafiniralo v tržaških rafinerijah in potem pošiljalo naprej v Jugoslavijo, Madžarsko, Avstrijo in Švico. Olje za mazanje, svetilni petrolej in bencin so prihajali tudi iz Irana in Nizozemske Indije. Tržaško pristanišče je bilo glede italijanske tranzitne trgovine s piratom na prvem mestu. Pirit je prihajal iz Grčije, Cipra, v manjših količinah pa tudi iz Španije in Maroka. Po predelavi so se pošiljali izvozniki proizvodi v bivšo Avstrijo in Češkoslovaško, čeprav se je v zadnjih letih konkurenca nordijskih proizvodov (Švedske in Finske) skozi Gdinjo) ter zaradi ugodnih železniških tarif tudi jugoslovanska konkurenca zelo občutila. (Po »Deutsche Adria-Zeitung«.)

Kmetijska struktura Hrvatske

Centralni urad za preskrbo pasivnih krajev južno od Save, ki je bil ustanovljen v Sarajevu, smatra »Südost-Echo« na eni strani za važno aprovizacijsko organizacijo, na drugi strani pa za uničujočo upravnotehničnega centralizma, ki se pri preskrbi dežele ni izkazal. Ko je bila ustanovljena hrvaška država, so bila skladišča v deželi prazna in brez znatnih zalog se pač ne da izvesti preskrbovalna organizacija. Prebivalstvo se je zateklo k nevarnemu načinu samopomoči. Presežki pridelka se niso oddajali, temveč brez kontrole prodajali in zamenjavali. Prevoz živil iz aktivnih v pasivne kraje je bil večkrat omejen in oviran, ko pa vseh ovir ne bo več, bo pa tudi na Hrvaškem organizacija preskrbe imela vse pričakovane uspehe.

Südost-Echo označuje razmerje med aktivnimi in pasivnimi kraji takole: Pasivne dele Bosne, Hercegovine in Dalmacije tvorijo okoliš: Sarajevo, Tuzla, Banjaluka, Jajce, Travnik, Mostar, Dubrovnik, Omiš, okolica Splita in Šibenika ter otoki. V praksi se bo pokazalo, kako se dajo posamezni pasivni okoliši preskrbovati iz Sarajeva ali pa iz kakšnega drugega središča preskrbovalnega urada. Najbolj važno je to, da se prepreči vsak prenos živil iz pasivnih krajev.

Razlika med aktivnimi in pasivnimi kraji je predočena s pregledom na osnovi statističnih podatkov iz let 1937 do 1939. Današnja Hrvatska je v tem pregledu razdeljena na dva dela: HS (Hrvaška in Slavonija) in BHD (Bosna, Hercegovina in Dalmacija).

	HS milijona	BHD milijona
Število prebivalcev	3.64	3.36
	milijona met. stotov	milijona met. stotov
povprečni pridelek pšenice	5.17	2.33
povprečni pridelek vsega žita	18.52	10.75
povprečni pridelek krme	20.44	8.93
povprečni pridelek industr. rastlin	1.66	0.17
povprečni pridelek sočivja	7.96	3.63
	milijona	milijona
Število govedi	0.92	1.01
Število svinj	0.82	0.48
Število drobnice	0.65	3.05
	milijona ha	milijona ha
njive in vrtovi	1.56	1.38
travniki in pašniki	0.93	1.54
vsa kmetijska zemljišča	2.63	3.02

Pri skoraj enakem številu prebivalstva so v kmetijstvu obeh delov Hrvaške precejšnje razlike, ki pa se bodo lahko tudi precej zravnale, ker so še velike možnosti naprednejšega in uspešnej-

šega kmetovanja. To velja predvsem za živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo, dobra organizacija preskrbe pa bo tudi lahko premostila ostale razlike v hrvaškem kmetijstvu.

Občni zbori

Commerce, d. d. v Ljubljani ima redni občni zbor 24. maja ob 11. dop. v Ljubljani, Krekov trg 10.

Zadružna gospodarska banka ima 24. redni občni zbor 30. maja ob 11. v prostorih banke na Miklošičevi cesti. Najmanj 8 dni pred občnim zborom se mora položiti pri banki vsaj 50 temeljnih ali

5 prioritetenih delnic, ki dajo po en glas.

Trg. ind. delniška družba »Merkur« ima 22. redni občni zbor 31. maja ob pol 12. v pisarni ravnateljstva Hranilnice Ljubljanske pokrajine z običajnim dnevnim redom. Delnice se morajo položiti najkasneje 8 dni pred občnim zborom pri blagajni Hranilnice Ljubljanske pokrajine v Ljubljani.

Podržavljeno posredovanje dela na Madžarskem

V zadnjem času je madžarska vlada že večkrat izdala naredbe za ureditev delovnega trga. Pri tem je predvsem skrbela, da bo kmetijstvu na razpolago dovolj delovnih moči, ker je v zadnjih letih industrija prevzela preveč delovnih moči z dežele. Nameščanje hlapcev in ostalih delavcev na kmetijah je že od začetka leta pod državno kontrolo, z najnovejšo naredbo pa je poddržavljeno vse posredovanje dela in do konca leta bodo razveljavljene vse koncesije privatnih posredovalnic za delo in službo. V vseh okrajih bodo pa v kratkem ustanovljene državne posredovalnice dela, za katere bodo morale dati mestne občine na razpolago uradne prostore, privatne posredovalnice pa bodo pod državno kontrolo delovale do konca leta v onih krajih, kjer do takrat še ne bo državnih posredovalnic.

Slovaške steklarne

Na Slovaškem se je v zadnjih letih dobro razvila industrija stekla. Največja steklarne je last nemškega podjetnika Schedelbauerja, nekaj tovarn ima delniška družba, manjši obrati pa so v posesti zadruge. Schedelbauerjeva steklarne ima 6, steklarne delniške družbe 34, zadrugne steklarne pa okrog 9 milijonov Ks obratnega kapitala.

Od leta 1940. se je proizvodnja povečala za 65%, domača potrošnja za 41%, izvoz pa za 78%. Cene izdelkov so bile že leta 1942. prilagode cenam nemškega steklarkega kartela. Steklo izvažajo na Madžarsko, v Švico, Romunijo in Bolgarijo, deloma pa tudi na Nizozemsko in Hrvaško. Do avgusta lani so precej stekla izvažali tudi v Italijo.

Proizvodnja sladkorja v Turčiji

Poročilo delniške družbe turških sladkornih tovarn navaja, da so lani vse štiri tovarne v deželi producirale 96.418 ton sladkorja. Na največjo tovarno, ki je v Alpulu, je prišlo od tega okrog 30.600 ton. Proizvodnja bo približno zadoščala domači potrošnji.

Nasadi sladkorne repe obsegajo okrog 48.000 ha, pridelovalcev je pa okrog 91.000. Med kampanjo 1943/44 so tovarne predelale 605 tisoč ton sladkorne repe.

Delniška družba turških tobačnih tovarn je v zadnjem poslovnem letu dosegla 2.2 milijona turških funtov čistega dobička.

Skrbi za jutri

Kakor v Švici tako je tudi na Švedskem že prekoračena najvišja točka vojne konjunktore. Tako je objavila družba QSEA, ki je vodilni švedski elektro-konzern, da so naročila v letu 1943. nazadovala. Investicijska delavnost na Švedskem je padla in tudi izvozna črta je šla navzdol (v kolikor gre za fabrikate).

Razvoj in bistvo sindikatov

V poglavju Osnovna načela strokovne organizacije ima letno poročilo Pokrajinske delavske zveze pregledno opisane spremembe, ki so se doslej pri nas izvršile v strokovnem pokretu.

V nekdanji državi so bili sindikati ali strokovne organizacije urejeni po zakonu o društvih z dopolnitvijo, da smejo sklepiti kolektivne pogodbe, dočim navadna društva ne morejo prevzemati takih obveznosti za svoje člane, oz. ne morejo biti njihovi civilnopravni zastopniki. Od strokovnih organizacij je nekdanja zakonodaja zahtevala, da so »čiste«, to je da ne smejo biti člani istega društva delodajalci in delojemalci, da štiti-jo stanovske in gospodarske koristi svojih članov, da niso prisilne ali obvezne in da so stvarne predstavnice svojih strokovnih skupin. Tako opredeljena društva so bila upravičena sklepiti kolektivne pogodbe in ustanovljati posredovalnice za delo, delojemalski sindikati pa so smeli poleg tega še zastopati člane v individualnih pravnih sporih pred izbranimi odbori po obrtnem zakonu, kakor tudi sodelovati pri volitvah obratnih zapnikov in delegatov za delavsko zbornico, ki je vodila evidenco o delojemalskih sindikatih.

Država je prvotno posegala v sindikalno zunanje udejstvovanje le zaradi varovanja javnega reda, postopoma pa je začela uveljavljati večje pravice. V prvi vrsti je zahtevala registracijo strokovnih organizacij, nato je določila pogoje za njihovo pravno priznanje, kar ji je dalo možnost neposrednega vplivanja na notranjo ureditev sindikatov. Večjo omejitev socialnega udejstvovanja sindikatov so predstavljali predpisi o državnem posredovanju v sporih glede kolektivnih pogodb, o razsodišču in o pravicah države, da sme pod gotovimi pogoji tudi sama izdati splošne tarifne lestvice, oziroma proglasiti za splošno obvezne kolektivne pogodbe, ki so bile pri sklenitvi omejene le na del podjetij in oseb. Nekdanjo pogodbeno prostost so omejevale tudi določbe minimalnih mezd.

V takih razmerah so se delaveci in nameščenci delili na več organizacij glede na svetovni nazor ali politično opredelitev. Za isto stroko in večkrat tudi v isti tovarni je bilo po več organizacij, ki so v glavnem zasledovale na strokovnem polju enake ali vsaj podobne namene. Zaradi tega so te organizacije po večini medsebojno sodelovale pri pogajanjih za ureditev kolektivnih delovnih odnosov, čeprav niso bili redki primeri, da so zaradi razcepljenosti težje uveljavljale svoje zahteve, razlika se je pa kazala zlasti v odnosu do političnih strank in pri načrtih za družabno preureditev.

Po ustanovitvi Ljubljanske pokrajine se je položaj strokovnih

organizacij bistveno spremenil. Uveljavljena so bila italijanska sindikalno-korporacijska načela z nekaterimi omejitvami, ki so političnega ali organizacijskega značaja. V prvo vrsto spada opustitev označbe »laistična«, v drugo pa enotna pokrajinska zveza za vse gospodarske panoge, popolna neodvisnost od italijanskih osrednjih sindikalnih zvez, izločitev iz italijanske korporacijsko-zakonodajne ureditve in opustitev pogoja minimalnega števila vpisanih članov pri ustanavljanju sindikatov.

Smernice za sindikalno ureditev v naši pokrajini so naslednje:

Svoboda ustanovitve sindikatov za posamezne stroke. Z naredbo je odrejena ustanovitev Zveze, pravila pa urejajo njeno poslovanje in notranjo razdelitev. Število sindikatov ni predpisano. Dokler ni vpisanih članov kake stroke, ne more biti sindikata, vpis pa je svoboden.

Pravno priznanje je potrebno za opravljanje društvenih nalog. Izven pristojne sindikalne zveze se ne more dovoliti ustanavljanje in poslovanje strokovnih organizacij.

Za posamezno stroko ali poklicno skupino sme obstojati le po en pokrajinski sindikat, ki pa sme imeti več občinskih ali krajevnih sindikatov.

Sindikat zastopa zakonito vse pripadnike stroke, tudi če niso vpisani.

Sindikalni zvezi delodajalcev in delojemalcev sodelujeta v Pokrajinskem gospodarskem (korporacijskem) svetu, v katerem sta zastopana tudi Pokrajinski zavod za zadrugništvo in Pokrajinska zveza svobodnih poklicev in umetnikov.

Delodajalska in delojemalska zveza določata zastopnike v samoupravi ustanov in nosilcev socialnega zavarovanja ter izvršujeta tudi vse ostale funkcije bivše zakonodaje, v kolikor so združljive z obstoječim stanjem.

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

»Pristava«, družba z o. z. na Vrhniki. Izbrise se zbog smrti poslovođa Leban Hinko, vpišeta pa se novoimenovana poslovođja Kunstel Joža, soproga lesnega veletrgovca in industrialca na Vrhniki in Švajger Slavko, knjigovodja tvrde Jos. Kunstel v Ljubljani. Spremenila se je z notarskim zapisom družbena pogodba. Za firmo podpisuje samostojno ali poslovodkinja Kunstel Joža ali drugi poslovodja ali prokurist kolektivno s Kunstel Jožo.

Motvoz in platno, d. d., Grosuplje pri Ljubljani. Družba se je razšla in prešla v likvidacijo. Likvidatorji: Souvan Leo star., vele-

Elektro - podjetje

„BOKO“

Ljubljana - Bleiweisova št. 18

Palača Kmetke posojilnice

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

tržec, dr. Kobal Alojzij, odvetnik, dr. Pogačnik Ferdo, zasebnik in dr. Pavlin Franc, bančni ravnatelj, vsi v Ljubljani.

Denarništvo in zavarovalstvo

Obvezno varčevanje v Italiji

Italijanski ministrski svet je predpisal obvezno varčevanje, ki zaenkrat velja za uradnike, nameščence državnih in poliarzavnih zavodov, pripadnike vojske in republikanske garde. Varčevati mora vsak, ki ima najmanj 3000 lir mesečnih dohodkov. Čim višji so prejemki, tem večji znesek se odtegne za obvezno varčevanje pri izplačilu plače. Odtegnjeni zneski se nalože pri javnih blagajnah in jih bo država obrestovala, kakor se obrestujejo druge hranilne vloge. Šest mesecev po vojni se ti prihranki izplačajo varčevalcu ali pa osebi, ki jo določi varčevalec. Če varčevalec predčasno izgubi službeno mesto, se mu prihranki izplačajo takoj. Obvezno varčevanje se je uvedlo ne samo zato, da se vzgajajo ljudje k varčevanju, temveč da se ljudem olajša prehod iz vojnega v povojno gospodarstvo, zlasti pa, da si bodo mogli nabaviti potrebščine, ki v vojni niso na razpolago.

Prva hrvaška štedionica, ki ima 95 milijonov kun delniške glavnice, je imela lani 10.77 (predlani 10.47) milijona kun čistega dobička.

Koncentracija v slovaškem denarništvu se nadaljuje. Te dni je finančno ministrstvo odobrilo fuzijo Kmetijske banke v Prievdzu (d. glavnica 1.2 milijona Ks) s Tatra-banko v Bratislavi. Delničarji Kmetijske banke dobe za eno svojo delnico dve delnici Tatra banke.

Švedski obrtnik ima manjše dohodke ko delavec

Tudi izven Švedske so vzbudila zanimanje ugotovitve švedskega narodno-gospodarskega strokovnjaka prof. Ohlina, ki je opozarjal, da ne zadostuje, če se zahteva socialna zaščita samo za industrijskega delavca. To je enostranska zahteva, kajti povprečni dohodek švedskega industrijskega delavca znaša 1874 švedskih kron na leto, povprečni dohodek samostojnega obrtnika pa samo 1613 kron. V kratkem se bo s temi ugotovitvami bavil tudi švedski parlament.

Ameriško gospodarsko stanje po vojni

Predsednik švedske komisije za načrtno delo v miru prof. Myrdal je govoril o gospodarskem stanju Združenih držav Sev. Amerike po vojni. Nikakor ne gleda rožnato na to stanje ter se v tem razlikuje od nekaterih svojih rojakov, ki govore o silni gospodarski potenci USA po vojni. Po njegovem mnenju bo nastopila v USA po vojni kriza. V nekaterih panogah bo primanjkovalo blaga, druge gospodarske panoge pa se bodo morale boriti proti hiperprodukciji. Cene se bodo razvijale nemirno in nenotno. Množestvena brezposelnost se ne bo mogla preprečiti. Najmanj tri leta bo potrebno, da bodo nastopile zopet normalne razmere.

Gospodarske vesti

Dosedanji upravni svet družbe Compagnia Italiana Turistica (CIT) je bil razpuščen. Za vodstvo poslova je bil imenovan vladni komisar.

Bolgarska kmetijska banka je dobila od bolgarske vlade pooblastilo, da uvozi iz Srbije 2500 ton modre galice, ki jo nujno potrebujejo bolgarski sadjarji in vinogradniki. Bolgarska pa bo dobavila Srbiji 700 ton bakra, 1250 ton črnega premoga in 52.000 vreč iz konoplje.

Slovaško-madžarska pogajanja za sklenitev kontingentnega dogovora so se končala. Še v zadnjih dneh so se našle nove izmenjalne možnosti, da se je mogel dogovoriti celotni obseg medsebojne trgovine na 904 milijone Ks proti 600 milijonom v prejšnjem letu.

Cena soja-tižola se je določila na Bolgarskem na 11 levov za kg. Za preostvoljno in pravočasno oddani soja-tižol pa se plača še premija 3 levov za kg.

Ves bolgarski pridelek opija v letu 1944. bo odkupila država. Vsaka prodaja in zamenjava opija je dopustna le po centrali za zunanjo trgovino. Cena za opij se bo določila naknadno. Opij, ki ne bi bil oddan do 30. septembra, se zapleni.

Vinogradniške zadrugne na Bolgarskem so lani v 33 lastnih kletarnah proizvedle 125.4 milijona l vina. Letos se misli, da bo vinska proizvodnja bolgarskih zadrug dosegla 250 milijonov l, ker se zida še 17 velikih novih kletarn.

Romunsko kmetijsko ministrstvo je dobilo kredit 234 milijonov levov za izpopolnitev kmetijskih zavodov. Zlasti se bodo ti krediti porabili za živinorejske zavode ter za razširjenje Pasteurjevega zavoda.

Novo ležišče kroma so odkrili v Turčiji ob sirijski meji pri Istahju. Koncesija za izkoriščanje tega rudnika se je že podelila.

Zaradi zboljšane švicarske oskrbe z mesom so se mogli mesečni obroki mesa zvišati.

Švedski velesejem je od 13. do 21. maja v Göteborgu. Letošnji velesejem bo največji, kar jih je bilo dosedaj prirejenih v skandinavskih deželah. Razstavišče bo obsegalo 25.000 m², od katerih bo 10.000 m² pokritih. Samo iz Stockholma se je prijavilo 200 razstavljalcev.

Anglija je zagrozila Portugalski, da bo ustavila dobavo premoga in pšenice, če se Portugalska ne ukloni anglo-ameriškim željam glede blagovnega prometa z Nemčijo. Pritisk na nevtralne države torej kar naprej narašča.

Dolgovni Združenih držav Sev. Amerike bodo sredi 1. 1945. narasli na 258 milijard dolarjev. Združene države bodo samo za obresti za te dolgovne vsako leto plačali najmanj tri milijarde dolarjev.

Reprezentančna zbornica v Washingtonu je podaljšala veljavnost zakona o posoji in zakupu za eno leto.

Na ameriško črno listo firm, ki poslujejo z osnimi silami, so prišle sedaj tudi firme iz Irske. V zadnjem črnem seznamu je 30 irskih firm.

V USA je bila v 125 okrajih s takojšnjo veljavnostjo prepovedana vsaka zasebna prodaja žita, ki se sme prodajati samo nakupovalcem države. Za potrebe vojske in oskrbe prebivalstva potrebuje država nujno 80 milijonov bušljev žita.

»MERKUR«

tovarna mila in kem. izdelkov

Ljubljana

STARI TRG 17

Telefon 39-77

Univerzitetna tiskarna
J. Blasnika nasl.

Kartonaža - Litografija
Velika Pratika

K. PEČENKO
TOVARNIŠKA ZALOGA USNJA

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 41

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4

JERAS MAKŠ

Ljubljana, Miklošičeva 34

Čokolada • bonboni • keksi

Telef.
38-36